

МБДОУ «Хабааччийатаабы «Кэнчээри» уһуяана

«Күнү көрсүү» – дьарык кэниспиэгэ (улахан бөлөх оҕолоругар аналлаах)

Тэрийэн ыытта иитээччи Милютина Анастасия Ивановна

04.02.2022с Усуйаана улууьун Хаһаачыйа нэһилиэгэ

Сыала: Оголорго төрөөбүт хоту дойдуларын биир үөрүүлээх түгэнин «Күн тахсыытын» көрсүһүү сизэрин-туомун кытта билиһиннэри, эти -хааны эрчийэн чөл олоххо көбүлээин. Күн тахсарын, айылга уһуктарын кэрэхсии көрөргө иити. Оголор хамсаныылаах оонньууттан дуоһуйууну ылалларын ситиһии.

Бэлэмнэни үлэ: күн тахсыытын туһунан дьарыктарга билиһиннэри, хоту дойду олобун-дьаһабын , абыычайдарын туһунан бэсиэдэ, норуот оонньууларын билиһиннэри.

Туттуллар матырыйааллар: ханаат, мээчик, алгыска, ыраастаныыга туттуллар тэриллэр.

Дьарык барыыта.

Ытааччы: Үтүө күнүнэн күндү иитиллээччилэр! Бүгүн биһиги олорор бу хоту тымныы, тыйыс айылбалаах дойдубутугар 3 ыйдаах хараҥа кыһыммыт кэнниттэн кэтэһиилээх күлүмүрдэс үрүҥ күммүтүн үөрэн-көтөн өрөгөйдүү көрсөөрү, күн чабылыттан күүс-уох ылан ингэринээри, эппитин-хааммытын эрчийээри, алгыспытын анаары, киртэн-хахтан ыраастанаары кэлэн турабыт.

Былыр былыргыттан бу төрүт олохтоох хоту норуоттар, биһиги өбүгэлэрбит үрүҥ күнү көрсөн арчыланаллар эбит. Биһиги бүгүн эмиэ өбүгэлэрбит ильдэ кэлбит абыычайдарын тутуһан, үрүҥ күммүтүн уруйдуу-айхаллыы көрсүөбүҥ!

Ытааччы: Бука бары сүһүөххүтүгэр турун,

Күн диэки хайыһын,

Илгэлээх халлааммыт

Илин энээриттэн

Аламай манган күммүт

Көмүс аалыы уотунан

Күлүмүрдээн тахсарын,

Көрө-сөбө, махтайа,
Көрсүөбүг эрэ сэмэйдик,
Күлэ-үөрэ сэгэйэн.

Аламай маган күммүт тахсыытын уруйдаан, күүтүүлээх кэмнэрбит кэлэн иһэллэринэн үөрэн-көтөн туран, төрүттэрбит, эбээлэрбит, эһээлэрбит үөрэхтэринэн уот оттон, алгыс тылын этиэххэ, үгэн-сүктэн көрдөһөн ааттаһахха.

Уоту оттор, алгыс этэр, арыылаах алаадынан айах тутар, көрдөһөр-ааттаһар улахан бөлөх иитээччитэ Милютина Анастасия Ивановна.

Бу бириэмэгэ күммүт тахсан эрэр. Алгысчыт оболору кытта бииргэ өссө төгүл илиилэрин өрө күн диэки уунан күнү уруйдуулар.

Алгысчыт: Күүтүүлээх күммүт,

Күөрэйэ кетөн тахсыбыккын,

Көрөн, үөрэн, көрсүһэн,

Кэлэн уруйдуу турабыт.

Көмүс мөһүүрэ кыымнардын

Көңүл ыытан бэлэхтээн

Кэнчээри оболорбутун

Күүстэ-уохта инэрэн,

Күндүлээ, угуттаа,

Комускээ, харыстаа.

Уруй! Уруй! Уруй! (оѳолор хатылыыллар).

Ытааччы: Сырдык, кэрэ кэм кэллэ,

Сандаархай күн табыста,

Сандал сааһы аѳалыаѳа,

Саргыбытын салайыаѳа!

Билигин дойдубут отун буруолатан арчыланан, ыраастанан,
чэбдигириэбин эрэ оголоор. Оту уматан буруонан ыраастыаѳа,
арчылыаѳа биһиги ньээнкэбит Барабанская Евгения Егоровна.

Арчыһыт: Түр! Түр! Түр!

Ылаас! Ылаас! Ылаас!

Ыраастаа, арчылаа,

Ыарыы ыалласпатын,

Ыраах сырыттыннар,

Ыраас буоллун куппут,

Ылаас! Ылаас! Ылаас!

Ыытааччы: Билигин , оболоор, күммүт тахсыбытыгар үөрбүччэ оонньоон, хамсанан, сүүрэ-көтө түһүөхэйинг.

Хамсаныылаах оонньоулар «Күнү көрсө сүүрэбит», «Пааралаһан сүүрэбит», «Обус уулатыы», «Ханаат тардыһыы».

Ыытааччы: Сүүрэн сүрэби сөрүүкэтиэххэ,

Салгын сиэн тыҥабытын кэнэтиэххэ,

Сүһүөхтэри имитиэххэ,

Сэргэхсийэ үөрүүххэ,

Сатабылы көрдөрүүххэ,

Санаабытын сайгыахха,

Сайгыччы тыыныахха,

Сандаара сырдыахха!

Ыытааччы: Олус үчүгэйдик оонньоон, сүүрэн, хамсанан сэргэхсийдибит. Аны билигин күммүт тахсыбыт үөрүүтүгэр саха дьонун сиэринэн үөрэн-көтөбуллэн туран оһуохайы үнкүүлүбүң.

Оһуохай. Оһуохай тылын таһаарар иитээччи Анастасия Ивановна.

Ыытааччы: дьэ бу курдук күүтүүлээх үрүң күммүтүн үөрэн-көтөн, эппитин-хааммытын эрчийэн көрүстүбүт. Мантан инньэ күммүт өрө тахсан, уһаан, халлааммыт сырдаан, сылыйан, таһырдыабыт оһо-аймах санатынан, күлүүтүнэн туолуоһа. Барыгытыгар чэбдик доруобуйаны, эйэлээх, дьоллоох олобу, ыраас халлааны баһарабын. Куруук күлэ-үөрэ сылдыһың диэн баһа санаабын тиэрдэбин. Манан күнү көрсүү дьарыга түмүктэнэр. Кыттыыны ылбыккытыгар улахан махтал!